

LA VIOLÈNCIA CONTRA GAIS I LESBIANES TAMBÉ ÉS VIOLÈNCIA DE GÈNERE

Les morts de dones a mans dels seus companys o marits són un clar exemple que la igualtat jurídica no equival a igualtat social. Fa anys que les dones han aconseguit l'equiparació legal als homes, però aquesta nova situació d'igualtat i visibilitat social de la dona ha generat comportaments violents per part d'alguns homes, que no saben com gestionar la seva relació amb unes dones que no volen subordinar-se als homes i els tracten com a iguals.

Aquesta situació s'ha qualificat com a "violència de gènere" perquè, més que en el sexe de les persones implicades, es basa en les expectatives socials de comportament de les persones, en el que se suposa que han de fer homes i dones (el gènere). L'exaltació de la masculinitat tradicional, que implica una violència simbòlica cap a les dones i els homes que la rebutgen, i la visibilitat de nous rols de gènere que no responen als patrons establerts (famílies homoparentals, dones independents, homes no agressius amb les dones, etc.) són una combinació explosiva que genera violència física, una violència que pateixen moltes dones a les seves llars i molts homes gais i dones lesbianes durant la seva activitat quotidiana.

La visibilitat genera rebuig per part d'alguns sectors de la societat, un rebuig que té la seva manifestació més explícita en la violència física. Setmana sí setmana també assistim a la mort de dones per part dels seus companys i de tant en tant ens arriben notícies d'assassinats (recordem Sònia, que fou morta l'octubre de 1991 al Parc de la Ciutadella, o Nuno Miguel, un noi gai mort a Andorra l'abril de 2000) o agressions a persones homosexuals i transsexuals (fa una setmana una parella gai va ser apallissada per un grup d'*skins* en una estació de tren de Barcelona), però aquestes notícies no són més que la punta de l'iceberg; també són violència els maltractaments físics i psicològics a la llar, la injúria quotidiana, la broma homòfoba (fins i tot en els mitjans de comunicació de titularitat pública), viure dins l'armari per por a la reacció social, el fet que sigui la dona la que hagi de treballar a fora i a dintre de casa, la no equiparació de sous entre homes i dones, etc.

Per tots aquests motius demanem a les autoritats competents que recordin que els avenços legals han d'anar acompanyats d'una clara pedagogia social. No n'hi ha prou amb reconèixer el matrimoni entre persones homosexuals o l'adopció en el sí de les famílies homoparentals; cal una nova visió de la família, de les relacions entre persones, dels rols de gènere, que permeti no només eradicar la violència física sinó fer que la societat aprengui a conviure amb la diversitat de maneres de viure i d'estimar. En aquest sentit, **DEMANEM** que el nou pla integral contra la violència de gènere s'ampliï per incloure la diversitat de rols de gènere i d'orientacions sexuals entre els seus eixos vertebradors. Aplaudim la iniciativa d'incorporar nous continguts a les escoles, però pensem que no n'hi ha prou parlant de les relacions entre homes i dones, cal parlar també de les noves famílies, de la diversitat d'orientació sexual, etc.

Per tot plegat, l'associació INCLOU: GAIS I LESBIANES EN L'EDUCACIÓ ha elaborat una sèrie de continguts que caldria incorporar al sistema educatiu:

1. ESTUDIS I FOMENT DE LA RECERCA

- 1.1. Destinar recursos econòmics a estudis sobre la realitat dels joves gais, lesbianes, bisexuals, transsexuals, intersexuals i que es qüestionen la seva sexualitat (glbtqi). Incloure la variable de l'orientació sexual en tots els estudis que es realitzin sobre la realitat dels joves.
- 1.2. Promoure jornades de treball, grups de recerca i llicències d'estudi a projectes relacionats amb els drets i la situació dels infants i joves glbtqi.
- 1.3. Donar a conèixer la problemàtica dels joves glbtqi a la comunitat educativa.

2. FORMACIÓ

Desenvolupament de programes de formació destinats a: monitors del temps de lleure, personal docent i administratiu dels centres escolars i universitaris, psicopedagogs de centres i membres d'EAP (Equips d'Assessorament Psicopedagògic).

3. POLÍTIQUES D'INTEGRACIÓ A L'ESCOLA

3.1. CURRICULARS

- Elaboració i implementació de programes específics per desenvolupar l'eix transversal d'educació en la no discriminació, on, d'una manera específica, es tracti el tema dels joves i adolescents glbtq.

El currículum de primària i secundària ha d'incloure:

- Inclusió de tots els models de família que hi ha a la nostra societat.
- Informació correcta i acurada sobre l'orientació sexual en educació sexual, socials i humanitats. En aquest sentit, cal revisar els llibres de text que existeixen actualment i que compten amb el vist-i-plau de les autoritats educatives.
- Informació sobre les contribucions històriques i actuals de les persones lesbianes, gais, bisexuals i transgènere a l'art, la llengua, la educació, la ciència, l'esport, etc.
- Discussió del moviment pels drets glbti i la història de la lluita per l'equitat per les minories sexuals a Catalunya, Espanya i arreu del món.
- Inclusió de models i referències socials. Documentació d'esdeveniments socials, legals i històrics significatius, incloent la revolta d'Stonewall el 1969, la primera manifestació per l'alliberament dels anys 70 a Barcelona, la lluita per la derogació de la Llei de Perillositat Social, etc.

3.2. PROGRAMES

- Creació de programes de prevenció i eradicació de l'exclusió social i familiar.
- Creació de programes de prevenció i eradicació de la violència i la injúria (verbal, gestual o física).
- Inclusió del tractament de la violència homòfoba en els programes de mediació escolar.

4. POLÍTIQUES D'INTEGRACIÓ SOCIAL

- 4.1. Inclusió de la diversitat d'orientació sexual en tots els decrets i reglaments destinats a polítiques de joventut.
- 4.2. Normalització de la imatge de les relacions afectivosexuals homosexuals.
- 4.3. Distribució d'informació específica adreçada a joves als centres cívics i punts d'informació juvenil.
- 4.4. Inclusió de la realitat dels joves glbt en els programes educatius destinats a la prevenció de conductes de risc en la infància i l'adolescència (trastorns alimentaris, drogodependències, transmissió de SIDA i MTS, etc.).

Barcelona, 28 d'abril de 2004

Inclou: Gais i lesbianes en l'educació

www.inclou.org

inclou

Gais i lesbianes en
l'educació

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (GENERALITAT DE CATALUNYA)
DEPARTAMENT DE BENESTAR I FAMÍLIA (GENERALITAT DE CATALUNYA)
DEPARTAMENT DE RELACIONS INSTITUCIONALS I PARTICIPACIÓ (GENCAT)
INSTITUT CATALÀ DE LA DONA (GENERALITAT DE CATALUNYA)

MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CIENCIA
MINISTERIO DE TRABAJO Y ASUNTOS SOCIALES
MINISTERIO DE LA PRESIDENCIA
INSTITUTO DE LA MUJER

LA VIOLENCIA CONTRA GAYS Y LESBIANAS TAMBIÉN ES VIOLENCIA DE GÉNERO

Las muertes de mujeres a manos de sus compañeros o maridos son un claro ejemplo que la igualdad jurídica no equivale a igualdad social. Hace años que las mujeres han conseguido la equiparación legal a los hombres, pero esta nueva situación de igualdad y visibilidad social de la mujer ha generado comportamientos violentos por parte de algunos hombres, que no saben como gestionar su relación con unas mujeres que no quieren subordinarse a los hombres y los tratan como a iguales.

Esta situación se ha calificado como "violencia de género" porque, más que en el sexo de las personas implicadas, se basa en las expectativas sociales de comportamiento de las personas, en lo que se supone que tienen que hacer hombres y mujeres (el género). La exaltación de la masculinidad tradicional, que implica una violencia simbólica hacia las mujeres y los hombres que la rechazan, y la visibilidad de nuevos roles de género que no responden a los patrones establecidos (familias homoparentales, mujeres independientes, hombres no agresivos con las mujeres, etc.) son una combinación explosiva que genera violencia física, una violencia que padecen muchas mujeres en sus hogares y muchos hombres gays y mujeres lesbianas durante su actividad cotidiana.

La visibilidad genera rechazo por parte de algunos sectores de la sociedad, un rechazo que tiene su manifestación más explícita en la violencia física. Semana sí semana también asistimos a la muerte de mujeres por parte de sus compañeros y de vez en cuando nos llegan noticias de asesinatos (recordemos a Sònia, que fue asesinada en octubre de 1991 en el Parc de la Ciutadella, o Nuno Miguel, un chico gay muerto en Andorra en abril de 2000) o agresiones a personas homosexuales y transexuales (hace una semana una pareja gay fue apaleada por un grupo de *skins* en una estación de tren de Barcelona), pero estas noticias no son más que la punta del iceberg; también son violencia los malos tratos físicos y psicológicos en hogar, la injuria cotidiana, la broma homófoba (incluso en los medios de comunicación de titularidad pública), vivir dentro del armario por miedo a la reacción social, el hecho de que sea la mujer la que tenga que trabajar fuera y dentro de casa, la no-equiparación de sueldos entre hombres y mujeres, etc.

Por todos estos motivos pedimos a las autoridades competentes que recuerden que los avances legales deben ir acompañados de una clara pedagogía social. No basta con reconocer el matrimonio entre personas homosexuales o la adopción en el seno de las familias homoparentales; hace falta una nueva visión de la familia, de las relaciones entre personas, de los roles de género, que permita no sólo erradicar la violencia física sino hacer que la sociedad aprenda a convivir con la diversidad de maneras de vivir y de querer. En este sentido, **PEDIMOS** que el nuevo plan integral contra la violencia de género se amplíe para incluir la diversidad de roles de género y de orientaciones sexuales entre sus ejes vertebradores. Aplaudimos la iniciativa de incorporar nuevos contenidos en las escuelas, pero pensamos que no basta con hablar de las relaciones entre hombres y mujeres, hace falta hablar también de las nuevas familias, de la diversidad de orientación sexual, etc.

Por todo ello, la asociación INCLOU: GAYS I LESBIANES EN L'EDUCACIÓ ha elaborado una serie de contenidos que deberían incorporarse al sistema educativo:

1. ESTUDIOS Y FOMENTO DE LA INVESTIGACIÓN

- 1.1. Destinar recursos económicos a estudios sobre la realidad de los jóvenes gays, lesbianas, bisexuales, transexuales, intersexuales y que se cuestionan su sexualidad (glbtq). Incluir la variable de la orientación sexual en todos los estudios que se realicen sobre la realidad de los jóvenes.
- 1.2. Promover jornadas de trabajo, grupos de búsqueda y licencias de estudio a proyectos relacionados con los derechos y la situación de los niños y jóvenes glbtq.
- 1.3. Dar a conocer la problemática de los jóvenes glbtq a la comunidad educativa.

2. FORMACIÓN

Desarrollo de programas de formación destinados a: monitores del tiempo libre, personal docente y administrativo de los centros escolares y universitarios, psicopedagogos de centros y miembros de EAP (Equipos de Asesoramiento Psicopedagógico).

3. POLÍTICAS DE INTEGRACIÓN EN LA ESCUELA

3.1. CURRICULARES

- Elaboración e implementación de programas específicos para desarrollar el eje transversal de educación en la no-discriminación, dónde, de una manera específica, se trate el tema de los jóvenes y adolescentes glbtqi.

El currículum de primaria y secundaria debería incluir:

- Inclusión de todos los modelos de familia que hay en nuestra sociedad.
- Información correcta y adecuada sobre la orientación sexual en educación sexual, sociales y humanidades. En este sentido, hace falta revisar los libros de texto que existen actualmente y que cuentan con el visto bueno de las autoridades educativas.
- Información sobre las contribuciones históricas y actuales de las personas lesbianas, gays, bisexuales y transgénero al arte, la lengua, la educación, la ciencia, el deporte, etc.
- Discusión del movimiento por los derechos glbti y la historia de la lucha por la equidad por parte de las minorías sexuales en Catalunya, España y en cualquier parte del mundo.
- Inclusión de modelos y referencias sociales. Documentación de acontecimientos sociales, legales y históricos significativos, incluyendo la revuelta de Stonewall de 1969, la primera manifestación por la liberación de los años 70 a Barcelona, la lucha por la derogación de la Ley de Peligrosidad Social, etc.

3.2. PROGRAMAS

- Creación de programas de prevención y erradicación de la exclusión social y familiar.
- Creación de programas de prevención y erradicación de la violencia y de la injuria (verbal, gestual o física).
- Inclusión del tratamiento de la violencia homófoba en los programas de mediación escolar.

4. POLÍTICAS DE INTEGRACIÓN SOCIAL

- 4.1. Inclusión de la diversidad de orientación sexual en todos los decretos y reglamentos destinados a políticas de juventud.
- 4.2. Normalización de la imagen de las relaciones afectivosexuales homosexuales.
- 4.3. Distribución de información específica dirigida a jóvenes en los centros cívicos y puntos de información juvenil.
- 4.4. Inclusión de la realidad de los jóvenes glbtqi en los programas educativos destinados a la prevención de conductas de riesgo en la infancia y la adolescencia (trastornos alimentarios, drogodependencias, transmisión de SIDA y ETS, etc.).

Barcelona, 28 de abril de 2004

Inclou: Gais i lesbianes en l'educació
www.inclou.org

MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CIENCIA
MINISTERIO DE TRABAJO Y ASUNTOS SOCIALES
MINISTERIO DE LA PRESIDENCIA
INSTITUTO DE LA MUJER

inclou
Gais i lesbianes en
l'educació

DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (GENERALITAT DE CATALUNYA)
DEPARTAMENT DE BENESTAR I FAMÍLIA (GENERALITAT DE CATALUNYA)
DEPARTAMENT DE RELACIONS INSTITUCIONALS I PARTICIPACIÓ (GENCAT)
INSTITUT CATALÀ DE LA DONA (GENERALITAT DE CATALUNYA)

ADHESIONS / ADHESIONES

Adhesions col·lectives

Acció Escolta de Catalunya
Arcadia Cádiz, colectivo de gays, lesbianas, bisexuales y transexuales de Cádiz
Arco Iris
Asociación Andaluza de Lesbianas, Gais y Bisexuales NOS
Asociación de Lesbianas y Gais de Cantabria, ALEGA
Asociación para el Trasplante de Órganos a Seropositivos, ATOS
Assessorament, Counselling, Orientació i Recursos per a Dones Lesbianes, ACORD
Associação ILGA Portugal
Associació Pedagogia Sense Fronteres, Universitat de Barcelona
Associació universitària Sin Vergüenza, moviment d'estudiants gays, lesbianes, bisexuals i transsexuals
BarceDona: mujeres para normalizar el hecho lesbiano mediante la cultura
BEARcelona, Associació Gai d'Óssos i Admiradors de Catalunya
Centre d'Espai Drac Màgic
Centre Dona i literatura, Universitat de Barcelona
Comissió per a les llibertats sexuals del PSC
Col·lectiu de Dones en l'Església
Consell de la Joventut de Barcelona
DECIDE-T, asociación de gays, lesbianas, bisexuales y transexuales de Alicante
DONA, Joves Nacionalistes per la Igualtat
Editorial Egales, SL
Escola Lliure El Sol
Espais Catalans (Espai)
Esquerra Republicana de Catalunya
Facultat de Formació del Professorat, de la Universitat de Barcelona
Federació Coordinadora Gai Lesbiana
Fundació Internacional Olof Palme
Gais Positius
Gays y Lesbianas de Aquí (La Rioja), GYLDA
GEHITU NAVARRA, Asociación de Gays y Lesbianas de Navarra-Nafarroako Lesbianen eta Gayen Elkarte
Grup acollida ARREU de Castelldefels
Grup d'Amics Gais, GAG
Grup de lesbianes de Girona
Grup de Recerca sobre Infància i Família, Universitat de Barcelona
H2O, col·lectiu lgtb de les comarques tarragonines
Hispanosida
Iniciativa per Catalunya Verds
JereLesGay, asociación de lesbianas, gays, transexuales y bisexuales de Jerez
Joventut Nacionalista de Catalunya
Joves d'Esquerra Verda
Joves Positius
Librería Cómplices, SCP
NO TE PRIVÉS, colectivo de gays, lesbianas, bisexuales y transexuales de Murcia
Projecte dels Noms
Revista Nois (Barcelona)
ServiG Multiservicios, SL
Sociedad Española de Medicina del Adolescente
Som com som, associació glbt del Principat d'Andorra
Stop Sida
UGT de Catalunya
Xarxa per l'Orgull d'entitats de Lesbianes, Gais, Transsexuals, Intersexuals i Bisexuals de Catalunya
Xente Gai Astur, XEGA

inclou
Gais i lesbianes en
l'educació

Adhesions individuals

Albert Barberà, secretari general de la federació Coordinadora Gai Lesbiana
Alfons Romero Díaz, professor titular d'Universitat, Facultat d'Educació i Psicologia, Universitat de Girona
Alicia Pueyo, cap d'estudis de l'IESM Rubió i Tudurí
Ana Urmeneta Garrido, sociòloga, profesora de la Universitat de Girona (Departament d'Empresa)
Andrés León Avalo, empresari
Àngela Romeu i Diaz, jardinera i professora
Anna Casals Anglada
Anna Soler Pont, agent literària
Antoni Rovira Ruilópez
Antonio Guirado Herrera, president de l'associació Gais Positius
Arnau Pons, poeta i traductor
Arturo Gil San Pedro
Beatriu Martí i Carrión
Benjami Escarré Freixa
Carlos Villagrasa Alcaide, professor universitari i magistrat
Carlota Figueras Costa
Carme Donaire Pérez, secretària general Escola Lliure el Sol
Carme Panchón, professora titular de la Facultat de Pedagogia de la Universitat de Barcelona
Carmela San Martín Rioja, miembro del Consell General de SOS Racisme-Catalunya
Carola Caballero Ballesteros
Concepción de la Rubia, administrativa
Connie Dagas, editora
Dani Borrell Giró
Daniel Gabarró Berbegal, mestre
Dolors Reig Hernández
Eduard Martin Colomer
Elisabet Vendrell i Aubach
Eliseu Ribes i Domingo
Enrique Vila-Matas, escritor
Ernesto Vera
Ferran Perelló, professor d'educació secundària
Fina Antunez Borrás
Francesc López i Guardiola, tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Badalona
Gemma Esteve González
Gemma Lienas, escritora
Gemma Sánchez, exsecretària general de la federació Coordinadora Gai Lesbiana
Gerónimo Pereira del Castillo
Gonzalo Tofiño Quesada, biòleg
Helle Bruun, editora
Irmengard Ranner Hammerschmied, madre
Isabel Monsó Molas, editora
Jaume Barril, educador
Jaume López Ibáñez
Jean Rodríguez
Jesús Martínez Marín
Jesús Rul i Gargallo, inspector d'Educació
Joan Francesc Marco
Joan M. Miró, president C.E. Panteres Grogues
Joan Saura, president d'ICV
Joana Barrafont, presidenta de BarceDona
Joana Roch Serra, Comissió de Solidaritat Internacional de la Coordinadora Gai-Lesbiana
Joanaina Escalas i Nolla, lingüista
Joaquim Bisbe Piquè, padre
Joel Sàmpser Marbà, estudiant de Telecomunicacions
Jordi Casas Herrero, coordinador de l'àmbit de llibertats sexuals d'ICV

inclou
Gais i lesbianes en
l'educació

Jordi Darocas Fonellosa, periodista
Jordi Petit, president honorari de la federació Coordinadora Gai Lesbiana
Jordi Sora Domenjo, professor d'educació secundària
Jordi Terrasa Mateu, llicenciat en Dret
Jordi Valls, tinent d'alcalde de Vilanova i la Geltrú
José Antonio Ruiz Montes, psicopedagog
José Benito Eres Rigueira, president del GAG
Jose Carlos del Riego Eiroa
José Manuel González García, professor de educació secundària
José María Camacho Triviño
José María Gómez Moreno, director de la revista Odisea
José María Ortiz, Comissió Igualtat de Drets dels Nous Models de Família (Col·legi Advocats de Barcelona)
Josep Àlvarez i Picos, organitzador sindical
Josep Cornellà i Canals, doctor en Medicina, pediatra acreditat en medicina de l'adolescència
Josep Eroles i Gibert
Lara Toro i Lienas
Laura Fusté Llorens, membre de Dona + Dona
Laura García Ruiz
Lluís Bonet Agustí, professor de la Universitat de Barcelona
Lluís Maria Todó, escriptor
Lluïsa Armengol
Luis Algorri, periodista y escritor
M. Teresa García Fochs, professora Filosofia UNED, inspectora d'Ensenyament
Mar Llopis Calvo, presidenta d'Esplais Catalans (Esplac)
Marc Ballabriga Fuster, administratiu
Marc Romera, escriptor
María Ángeles Cabré, escriptora
María Ángeles Ruiz, servei d'acollida a dones lesbianes (Terrassa)
Maria Antònia Bogónez Aguado
Marta Planas, professora d'educació secundària
Marta Segarra, professora de la Universitat de Barcelona
Marta Vilagut Sala, editora infantil i juvenil
Merce Bou Selles
Miguel Angel Páez Páez
Mireia Hernández
Mireia Lienas Massost
Montse Piñol Sabaté, secretaria general Esplais Catalans (Esplac)
Montserrat Gallart Sanfeliu
Olga Cubides Martínez, periodista
Óscar Pérez, director de Odisea Editorial
Pablo Vallines Menéndez
Paquita Serra Bellafont, mare
Pere Gallés, professor de secundària
Pilar Cabrerizo, mestra
Rafael M. Ruiz López, NOSTRUM Psicólogos para Gays y Lesbianas
Rafel Bisquerra Alzina, catedràtic Universitat de Barcelona, director del Postgrau en Educació Emocional
Raul Macías, cap d'estudis de l'American School of Barcelona
Ricardo Castro, responsable de la Comissió per a les Llibertats sexuals del PSC
Robert Hernández
Rosa Masanés, professora d'educació secundària
Rubén Tosoni Moro, coordinador de Vih/Sida de la revista Zero
Sabine Bisbe Ranner, Comissió de Solidaritat Internacional de la Coordinadora Gai Lesbiana
Santi Serdà Pérez, escriptor
Sara Maria Aixàs
Sebastià Martín, professor de la Universitat Politècnica de Catalunya
Sefa Amell
Sergi Castellví Bel, científic

inclou
Gais i lesbianes en
l'educació

Sergi Martí i Moreno, treballador social

Silvana Montenegro Lugo

Sònia Cansado Bejarano, periodista

Susana Cañuelo Sarrión, doctoranda en Traducción

Ventura Pons, director de cinema

Vicenç Mateo i Mercadé, president de l'associació universitària Sin Vergüenza

Vicent Borràs Català, professor del Departament de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona

Xavier Tort i Casals

